

Sverige – Ett land täckt av skog?

Alexander Nordstrand

En debatt som tagit allt mer utrymme under senare år är den mellan skogsindustrin och naturvårdsföreningar, och behandlar den biologiska mångfalden i Sverige. Medan skogsbrukets förespråkare menar att deras aktiviteter inte hotar ekosystems sammansättning och biologisk mångfald, hävdar naturvårdssidan motsatsen. Vetenskapliga rön och publikationer tenderar att ligga närmast naturvårdssidans åsikter.

Sveriges s.k. areal gammal skog tas ofta som exempel av skogsbolagen på att dagens skogsbruk är ekologisk hållbart och gynnar biologisk mångfald. Definitionen är här en medelålder på >140 år eller >120 år för de dominerande träden i ett bestånd (norra resp. södra Sverige). Faktisk trädålder är dock relativt ointressant ur naturvårdssynpunkt, och det är olyckligt att miljömålskonventionen följde samma definitioner som skogsbolagen ("SkogsData 2012") när de fastslog ökad areal gammal skog som en indikator för miljömål 12 ("Levande skogar"). Istället är det habitatkontinuitet som ger höga naturvärden och som är den viktigaste ekologiska faktorn i skyddsvärd skog.

Mitt arbete kombinerar litteraturstudier med fältarbete för att ge en bild av ett representativt dalländskt skogsområdes historia och sammansättning. Slutsatsen blir att dagens svenska skogsbruk tveklöst förstör eller förhindrar många gammelskogskaraktärer (karaktärer för skog med lång kontinuitet) från att uppstå. Den kraftiga utökningen av skogsbilsnätverket och kalhyggesbruket har tillsammans fragmenterat skogslandskapet samt reducerat livsutrymmet för en mångfald arter. Tillgång till gammal och död ved, både stående och liggande, har minskat både som följd av att sådana inslag plockas bort från hyggen samt att få trädbestånd tillåts uppnå maximal livslängd och ingå i naturliga successionstadiet.

Med insikten att någon form av kompromiss måste uppnås för bästa möjliga lösning ur såväl ekologisk som ekonomisk synpunkt, anser jag att skogsbruket mer noggrant borde anpassa sina avverkningsmetoder att likna naturliga störningar. Misslyckande att leva upp till kraven för sådana kompromisser kan få förödande konsekvenser för den biologiska mångfalden och därmed skogsekosystemens förmåga att bidra med ekosystemtjänster.